

Naše číslo: PUSR-2019/9770-10/52815/JAN

Vybavuje: Mgr. Jánošová

Bratislava 28. 06. 2019

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov v spojení s § 44 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,

doručuje VEREJNOU VYHLÁŠKOU

oznámenie o vydaní rozhodnutia:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 § 10 ods. 2 písm. e) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej iba „správny poriadok“) toto

rozhodnutie:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona

vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku

Cintorín vojnový v obci Breznička, okres Stropkov, nachádzajúci sa na parcelách reg. KNC 191, reg. KN E 152, k. ú. Breznička. V zmysle listu vlastníctva č. 240 je parcela reg. KN E 152, na ktorej sa cintorín nachádza, vo vlastníctve Obce Breznička, Breznička č. 35, 091 01 Stropkov. K parcele reg. KN C 191 nie je založený list vlastníctva (vlastník nie je známy). Správcom daného cintorína je Obec Breznička, Breznička č. 35, 091 01 Stropkov.

Odôvodnenie

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona huteľná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad SR“) začal dňa 10. 04. 2019 správne konanie vo veci vyhlásenia Cintorína vojnového v obci Breznička za národnú kultúrnu pamiatku na základe Podkladu na vyhlásenie nehnuteľnej veci za národnú kultúrnu pamiatku (ďalej len „podklad“), ktorý vypracoval Krajský pamiatkový úrad Prešov z vlastného podnetu a na podnet občianskeho združenia Klub vojenskej histórie Beskydy.

Účastníkovi konania Obec Breznička bolo oznámenie o začatí správneho konania spolu s podkladom doručené dňa 10. 04. 2019. Účastník konania sa v danej lehote k podkladu nevyjadril. Účastník konania upozornil správny orgán o chybnom lokalizovaní predmetného cintorína. Správny orgán podklad opravil a následne doručil účastníkom konania.

Vzhľadom na neznámych vlastníkov parcely KN C 191 (nezaložený list vlastníctva) bolo oznámenie o začatí konania účastníkom konania doručované v zmysle § 26 ods. 1 správneho poriadku aj verejnou vyhláškou.

Verejná vyhláška bola na úradnej tabuli správneho orgánu vyvesená dňa 09. 04. 2019 a zvesená dňa 24. 04. 2019.

Na úradnej tabuli Obecného úradu Breznička bola verejná vyhláška vyvesená dňa 12. 04. 2019 a zvesená dňa 29. 04. 2019. Pätnásty deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

Do podkladu pre vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku bolo možné nahliadnúť na Obecnom úrade v obci Breznička a na Pamiatkovom úrade SR. K oznámeniu o začatí správneho konania sa účastníci konania nevyjadrili.

Z dôvodu napravenia chýb v podklade pre rozhodnutie, správny orgán požiadal Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky o predĺženie lehoty na vydanie rozhodnutia v správnom konaní, ktorá uplynula dňa 10. 06. 2019. Lehota na vydanie rozhodnutia bola predĺžená do 30. 06. 2019.

Pamiatkový úrad SR v priebehu správneho konania zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej historickej, urbanistickej, a architektonickej charakteristiky cintorína vojnového, a následne posúdil splnenie kritérií podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona, podľa ktorého sa vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku. Keďže podklad pre vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku jednoznačne preukázal pamiatkovú hodnotu, ktorou je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na vyhlásenie cintorína vojnového za národnú kultúrnu pamiatku vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádzal zo skutočnosti, že predmetný cintorín vojnový v obci Breznička je cenným dokladom bojov v rámci 1. svetovej vojny, ktorá zasiahla územie dnešného Slovenska len okrajovo. Rozlohou (429 m²) patrí ku stredne veľkým, počtom hrobových miest (26) a počtom pochovaných vojakov (46) ku menším vojnovým cintorínom v okrese Stropkov. Význam cintorína spočíva aj v tom, že na jeho ploche sa nachádza historická zeleň priamo súvisiaca s jeho výstavbou, resp. údržbou v medzivojnovom období a tiež v tom, že vďaka precízne vedenej archívnej zložke poznáme mená všetkých obetí, ktoré sú na ploche cintorína pochované, vrátane ďalších doplňujúcich údajov (štátna príslušnosť, dátum úmrtia, príslušnosť k vojenským jednotkám). Cintorín je nositeľom súboru pamiatkových hodnôt:

Historická a spoločenská hodnota: Vojnové cintoríny z I. svetovej vojny majú storočnú tradíciu. Jedná sa o prvé cintoríny svojho druhu na našom území, venované pamiatke globálneho vojenského konfliktu. Vojnový cintorín v obci Breznička je významným, a súčasne jediným historickým nehnuteľným dokumentom (symbolom, mementom), nachádzajúcim sa v katastri obce, pripomínajúcim vojnové operácie z I. svetovej vojny, vrátane ich ničivých dôsledkov (vojnové obeť), prebiehajúce v jej okolí na prelome rokov 1914 – 1915. Vojnový cintorín predstavuje pietne miesto tam pochovaných padlých vojakov, spojené s prejavom úcty voči ich odvahe, statočnosti a hrdinskému boju za krajiny, národy, resp. myšlienky, pre ktoré obetovali svoje ľudské životy.

Krajinná hodnota: Vojnový cintorín v obci Breznička od svojho založenia (výstavby) po súčasnosť spoluvytvára ráz (kultúrnej) krajiny, ktorej je súčasťou, kooptuje sa do nej, stáva a jej prirodzenou súčasťou, a súčasne dokumentuje jej citlivé pretvorenie človekom. Zachovaná sadovnícka úprava (pravdepodobne pôvodná) predmetného pietneho miesta plní okrem funkčnej a estetickej funkcie i úlohu signifikanta (orientačného bodu), za pomoci ktorého je možné sa v krajine orientovať.

Urbanistická hodnota: Vojnový cintorín v obci Breznička bol v rámci urbanistickej štruktúry sídla, ktorého je súčasťou, t.j. obce Breznička, zriaďovaný s úmyslom, aby nebol obyčajným vojnovým pohrebiskom, ale aby spĺňal umelecko-estetické a kultúrne aspekty, aby predstavoval dominantu obce a aby do jej urbanistickej štruktúry (predovšetkým z hľadiska materiálu, použitého pri jeho výstavbe – drevo, kameň, betón, zeleň) vhodne zapadol a nijako ju nenarušil. Štruktúra areálu vojnového cintorína, rozmiestnenie hrobových polí, situovanie centrálného pietneho miesta na ploche cintorína i samotný výber miesta pre jeho zriadenia v rámci urbanistickej štruktúry sídla boli odrazom premysleného urbanistického zámeru.

Cintorín vojnový svojím situovaním a pamiatkovými hodnotami v spojení so spoločenským záujmom na zachovaní veci naplňa stanovené kritéria pre vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Podrobnosti o právach a povinnostiach v súvislosti s touto povinnosťou sú ustanovené zákonom (čl. 44 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky). Ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom, čo vyjadruje aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky v uznesení č. 91/2001 Z. z., pričom Slovenská republika je tiež v tejto oblasti viazaná medzinárodnými svetovými a európskymi dohovormi o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

V zmysle ustanovenia § 27 ods. 1 pamiatkového zákona sa základná ochrana kultúrnej pamiatky rozumie súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Podľa § 27 ods. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Vzhľadom na uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 53 a § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Pamiatkový úrad SR, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia účastníkovi konania.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov.

Mgr. Slavomír Katkin
námetník generálnej riaditeľky